Advies over het voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende de verzameling van statistische informatie op het gebied van het toerisme [1]

(95/C 236/06)

Het Economisch en Sociaal Comité heeft op 26 april 1995 overeenkomstig artikel 23 (tweede en derde alinea) van zijn Reglement van Orde besloten, een advies op te stellen over voornoemd voorstel.

De Afdeling voor regionale ontwikkeling, ruimtelijke ordening en urbanisme, die met de voorbereiding van de werkzaamheden dienaangaande was belast, heeft haar advies op 19 mei 1995 goedgekeurd. Rapporteur was de heer Bernabei.

Het Economisch en Sociaal Comité heeft tijdens zijn 326e Zitting van 31 mei en 1 juni 1995 (vergadering van 31 mei) overeenkomstig artikel 23 (tweede en derde alinea) van zijn Reglement van Orde het volgende advies uitgebracht, dat met algemene stemmen is goedgekeurd.

1. Inleiding

1.1. Het Europese toerisme onderscheidt zich in positieve zin van andere economische sectoren, doordat het steeds weer nieuwe ontwikkelingsmogelijkheden biedt en zodoende een belangrijke bijdrage levert aan het communautaire BBP.

1.2. Het toerisme, waarvan inmiddels algemeen wordt erkend dat het een instrument is voor ontwikkeling en economische integratie, zal beter aan de verwachtingen kunnen voldoen indien onder andere basisstatistieken op dit gebied beschikbaar zijn, zowel op communautair als, met name, op regionaal niveau.

1.3. De totstandkoming van de gemeenschappelijke markt en de daarmee gepaard gaande opheffing van de binnengrenzen, alsmede de sociaal-economische trend naar meer vrije tijd, heeft mogelijk een gunstige uitwerking op de geneigdheid van de Europese burgers om op reis te gaan, niet alleen voor vakantie en zaken maar ook voor studie, onderzoek, om gezondheidsredenen etc., en om gebruik te maken van de betere mogelijkheden die de eengemaakte continentale markt te bieden heeft.

1.4. Om de context van het toerisme beter te doorgronden, is het noodzakelijk tijdig de beschikking te hebben over betrouwbare, vergelijkbare en bijgewerkte informatie. Op die manier worden overheidsinstanties op verschillende niveaus geholpen een coherent kader te ontwikkelen voor hun beleid op het gebied van het toerisme, worden de ondernemingen geholpen hun marktstrategieën te toetsen en te ontwikkelen en zullen de gebruikers hun keuzes kunnen baseren op een beter en uitgebreider overzicht van vraag en aanbod.

1.5. De ontwikkeling van een communautair methodologisch kader voor het verzamelen en verwerken van gegevens vormt de grondslag voor het opstellen van vergelijkbare statistieken en zorgt ervoor dat het systeem verenigbaar blijft met de internationale normen van de OESO en de WOT, die op dit moment overigens een juister beeld van het verschijnsel toerisme geven.

1.6. Het systeem voor het verzamelen van statistische gegevens mag overigens niet los worden gezien van prioritaire zaken als informatisering en telematicatoepassingen die, dankzij de Europese digitale snelwegen, in alle sectoren maar vooral in het toerisme, van essentieel belang zijn voor het verminderen van de verschillen in plaats en tijd; de toepassing van telematicainstrumenten betekent een nieuwe aanpak, waardoor het systeem in grotere mate interactief is met overheid en bedrijfsleven.

1.7. De voortzetting van de gemeenschappelijke inspanningen voor de ontwikkeling van een geharmoniseerd methodologisch kader voor statistieken is dus een fundamentele voorwaarde voor de vaststelling en tenuitvoerlegging van een echt Europees toerismebeleid. Het Comité benadrukt in dit verband de noodzaak van uitvoerige discussie over het Groenboek over toerisme dat de Commissie op 4 april jl. heeft ingediend (COM(95) 97 def.), mede om te bereiken dat het toerismebeleid in het kader van de herziening van het Verdrag van Maastricht in 1996 als zodanig wordt erkend.

2. Algemene opmerkingen

2.1. Het Comité is ontstemd over het feit dat de Raad bij een zo belangrijk onderwerp als „toerisme" het niet nodig heeft geacht, bij het Comité een advies aan te vragen. Daarbij heeft het Comité al een aantal keren een bijdrage over dit onderwerp geleverd.

Het Comité is het wel in grote lijnen eens met de voorstellen van de Commissie voor invoering van een op communautair niveau geharmoniseerd informatiesysteem met betrekking tot vraag en aanbod in de toeristische sector; deze voorstellen komen overeen met de wens die reeds meerdere malen is uitgesproken, zowel door het Comité zelf als door het Europees Parlement en de Europese Raad van Athene (15 april 1994). Het betekent een nieuwe stap voorwaarts in de poging de begrippen te systematiseren en complete en betrouwbare statistische gegevens te verzamelen. Het Comité vraagt zich echter af of in de toekomst niet instrumenten

[1] PB nr. C 35 van 11. 2. 1995, blz. 5.

kunnen worden gehanteerd die de lid-staten meer binden dan een richtlijn, met het doel de begrippen te uniformiseren en te komen tot gemeenschappelijke referentiecategorieën.

2.2. Het Comité wijst er bovendien op dat het wenselijk zou zijn om voortaan bij de methodologie voor het verzamelen van gegevens van het begin af aan te zorgen voor compatibiliteit met de huidige en/of toekomstige informatiserings- en telematiseringsprocessen in de Gemeenschap. De kosten van de verwezenlijking van een telematicasysteem voor verzameling van gegevens zouden binnen vijf à zes jaar zijn terugverdiend, terwijl met een dergelijk systeem nog betere analyses zouden kunnen worden gemaakt, bij gelijke kosten en in real time.

2.3. De maatregelen in het richtlijnvoorstel met betrekking tot een betere coördinatie tussen de nationale bureaus voor de statistiek moeten als positief worden beoordeeld, aangezien er met name op het gebied van de meting van internationale toeristenstromen en de soorten bedrijven nog grote verschillen bestaan, en de harmonisatie van methodologieën en basisbegrippen nog niet heeft plaatsgevonden.

2.4. De geografische spreiding die is opgenomen in de communautaire statistieken inzake toerisme, zou niet mogen afwijken van de spreiding die wordt gehanteerd door de WOT; in ieder geval moet de geografische onderverdeling worden herzien voor de nieuwe lid-staten van de EU, te weten Oostenrijk, Finland en Zweden.

2.5. De aangegeven maatregelen kunnen bovendien een eerste referentiekader bieden voor het opstellen van een betrouwbaar sub-systeem van macro-economische variabelen (toeristische uitgaven/BBP), ten einde de bijdrage van het toerisme aan de economie op regionaal, nationaal en communautair niveau te meten en te zorgen voor een betere aansluiting van het toerismebeleid bij de andere activiteiten van de Europese Unie, zoals dat ook stond in het advies over het toerisme van 14-15 september 1994 (CES 1021/94).

3. Bijzondere opmerkingen

3.1. *Artikel 1*

Het Comité acht het wenselijk melding te maken van de mogelijkheden die de telematica biedt, door na het woord „verstrekking" (tweede regel) de volgende tekst in te voegen: „op papier of via beeldscherm of netwerk" (zie hierboven bij paragraaf 1.6).

3.2. *Artikel 2*

In artikel 2 a) na „capaciteit van collectieve logiesverstrekkende bedrijven in de sector toerisme" dienen de woorden „en de bezettingsgraad hiervan" te worden toegevoegd.

De verwijzingen naar de NACE-classificatie voor verschillende typen collectieve logiesverstrekkende bedrijven is onduidelijk en wijkt hoe dan ook af van de typen die staan aangegeven in Verordening EEG 761/93. Bovendien vereist een volledige opsomming van de bedrijfssoorten een meer gespecificeerde onderverdeling voor wat betreft de overige typen logiesverstrekkende bedrijven, zoals toeristische complexen en verhuurders van vakantiehuisjes, appartementen en kamers.

In het bijzonder zou de classificatie als volgt kunnen worden verduidelijkt:

De verschillende typen logiesverstrekkende bedrijven in de sector toerisme zijn:

a) hotels en aanverwante bedrijven [1] (NACE-groep 55.1);

b) andere dan hotels (kampeerterreinen en andere accommodatie voor kort verblijf, NACE-groep 55.2), die op hun beurt weer kunnen worden onderverdeeld [2] in:

b) 1. jeugdherbergen en berghutten (klasse 55.21);

b) 2. openlucht-toerisme (kampeerterreinen, vakantiedorpen en recreatiegebieden voor caravans) [3];

b) 3. vakantiewoningen (klasse 55.23)

---

[1] Hotels vormen de minst omstreden categorie op het gebied van statistische metingen, maar dat neemt niet weg dat er aanzienlijke verschillen bestaan tussen de lid-staten (Duitsland kent bijv. geen hotelclassificatie), alsook tussen regio's (sommige Italiaanse gewesten hanteren andere criteria dan andere). Daarom wordt voorgesteld de eenvoudige vermelding „hotels en aanverwante bedrijven" te hanteren, zonder verder te verwijzen naar motels of de eventuele aanwezigheid van restaurants, hetgeen immers moeilijk meetbaar is. Om precies te zijn, wordt onder „hotels en aanverwante bedrijven" verstaan: hotels in de eigenlijke zin van het woord, toeristische complexen, motels, pensions en hostales (Spanje). De nationale bureaus voor de statistiek zullen ieder moeten aangeven welke categorieën zij hebben gemeten.

[2] Het betreft hier andere bedrijven dan hotels, die zo gespecificeerd mogelijk zijn weergeven. De nationale bureaus voor de statistiek kunnen ieder afzonderlijk besluiten slechts één van de verderop genoemde categorieën te meten. Zij zullen dan zelf moeten aangeven om welke categorie het gaat. Het is ook denkbaar dat sommige landen de toeristenstroom in andere categorieën dan hotels helemaal niet meten.

[3] Met categorie b) 2. heeft men de sector van het openluchttoerisme willen opnemen, incl. de vakantiedorpen die anders bij de overige typen accommodatie zouden zijn ingedeeld. Ook hier is het de taak van de nationale bureaus voor de statistiek om aan te geven in hoeverre deze categorie van toepassing is.

b) 3.1. vakantie-appartementen (1) (subcategorie 55.23)

b) 3.2. overige typen accommodatie (subcategorie 55.23) (2).

3.3. *Artikel 2, punt b)*

Het lijkt hier wenselijk, na het woord „gastenstromen" (eerste regel) de volgende tekst in te voegen: „van klanten/toeristen die reizen voor vakantie- of zakendoeleinden of om wat voor reden dan ook", om zodoende impliciet het begrip te introduceren dat de toerist een klant is die net als iedere andere klant diensten en produkten verlangt. Bovendien kan na de categorie inkomend toerisme nog de specificatie „of internationaal toerisme" worden tussengevoegd (OESO/WOT-terminologie).

3.4. *Artikel 2, punt c)*

De nationale toeristenstroom omvat de stroom van ingezetenen naar het buitenland en in eigen land voor vakantie, zaken of andere doeleinden, en wordt gemeten aan het aantal overnachtingen in plaatsen van bestemming. Ter verduidelijking wordt het volgende schema voorgesteld:

nationale toeristen in eigen land buitenlandse toeristen in het land	nationale toeristen in het buitenland	nationale toeristenstroom
toeristenstroom in het land	outgoing	

3.5. *Artikel 7, lid 2*

Het Comité is van mening dat het voorgestelde tijdschema voor de jaarlijkse verstrekking van gegevens te lang is in verhouding tot de termijnen voor de verstrekking van maandelijkse en kwartaalgegevens: alle definitieve gegevens zouden binnen een termijn van maximaal 6 maanden moeten worden verstrekt.

3.6. *Artikel 7, lid 3*

In overeenstemming met de grotere nadruk die men wil leggen op de opkomst van de telematica, lijkt het beter een krachtigere formulering te hanteren, door de woorden „kan vaststellen" te wijzigen in „stelt vast".

3.7. *Bijlage*

3.7.1. Met betrekking tot tabel A.1.2 wordt opgemerkt dat, aangezien de kamer de belangrijkste referentie-eenheid op de markt van het toerisme aan het worden is, het nuttig zou zijn als de Gemeenschap haar gedachten nog eens zou laten gaan over de mogelijkheid het aantal kamers en, in geval van kampeerterreinen, het aantal standplaatsen op te nemen onder de klasse „overige collectieve logiesverstrekkende bedrijven".

3.7.2. Wat tabel C.1.2 betreft, stelt het Comité vast dat de gegevens over de kenmerken van de reis van dezelfde aard moeten zijn als de gegevens op mondiaal niveau.

3.7.3. Onder punt C.1.2.4 dient de onderverdeling „gespecialiseerde accommodatie" te worden verduidelijkt of anders weggelaten, terwijl de onderverdeling met betrekking tot collectieve logiesverstrekkende bedrijven gedetailleerder zou moeten zijn, om misverstanden te voorkomen.

3.7.4. Wat de toeristenuitgaven betreft (punt C.1.4) legt het Comité de nadruk op het belang van de meting hiervan, zodat het aanbod beter op de vraag kan worden afgestemd; het Comité spreekt de wens uit dat de nationale bureaus voor de statistiek gemeenschappelijke en homogene meetcategorieën definiëren voor de verschillende soorten uitgaven.

4. Conclusie

4.1. Het Comité is verheugd over het voorstel van de Commissie, maar is van mening dat tijdens de nadere uitwerking die nodig zal zijn, rekening moet worden gehouden met bovenstaande opmerkingen.

(1) Met „vakantie-appartementen" wordt bedoeld: huurwoningen, kamers, vakantiehuisjes, zomerhuisjes, diverse soorten luxe appartementen, etc. De categorieën kunnen ieder afzonderlijk worden gemeten en van een toelichting worden voorzien. Ieder nationaal bureau voor de statistiek dat melding maakt van de algemene categorie b) 3., moet echter aangeven welke subcategorieën precies zijn gemeten, welke criteria daarbij werden gehanteerd en welke moeilijkheden zij daarbij hebben ondervonden. Dit is één van de meest controversiële punten van het hele statistische meetsysteem voor afzonderlijke lidstaten en de Gemeenschap. Vandaar dat de grootst mogelijke voorzichtigheid moet worden betracht, echter niet zonder acht te slaan op een verschijnsel dat volgens betrouwbare schattingen in veel landen zo'n tweederde van het totale kameraanbod en van het totale aantal bedden in de toeristische sector voor zijn rekening neemt; huizen en appartementen die direct van de eigenaar of van familie of vrienden worden gehuurd, zijn geheel uitgesloten van de metingen. Appartementen die voor het zakentoerisme zijn bestemd, worden wél als toeristische appartementen beschouwd, terwijl appartementen die door studenten worden betrokken (voor normale studiedoeleinden), niet tot die categorie worden gerekend. De voorgestelde classificatie is bedoeld als experiment.

(2) Onder categorie b) 3.2. vallen alle andere, nog niet genoemde categorieën zoals bijv. slaapplaatsen en scheepshutten op cruiseschepen, bedden in kloosters etc. Het is de taak van de nationale bureaus voor de statistiek om aan te geven in hoeverre deze categorieën van toepassing zijn. Verder wordt opgemerkt dat sommige typen buiten beschouwing worden gelaten, zoals bijv. vakantieboerderijen, aangezien de specificatie „boerderij" de vraagzijde betreft. Vakantieboerderijen zijn namelijk particuliere vakantiewoningen met de typische eigenschap dat ze zich op het platteland bevinden. Bijgevolg zullen zij worden opgenomen in de analyse van de toeristische vraag.

4.2. Het Comité is van mening dat de harmonisatie van de reeds bestaande statistieken en de verbetering van de beschikbare gegevens voor een completer en efficiënter Europees systeem van statistieken inzake toerisme een bijdrage kunnen leveren aan een verbetering van de dienstenkwaliteit. Voorts is het Comité van mening dat een dergelijk systeem een betrouwbaarder gemeenschappelijk referentiekader kan verschaffen aan nationale overheden en bedrijven, met name het MKB; verder zal het de samenwerking tussen de lid-staten onderling en met andere internationale organisaties kunnen verbeteren en zullen de grondslagen kunnen worden gelegd voor de ontwikkeling van een Europees beleid inzake toerisme.

4.3. In overeenstemming met de aanbevelingen van het Comité in diens initiatiefadvies over het toerisme (cit.) met betrekking tot de ontwikkeling van nieuwe toeristische produkten, zodat een groter aantal Europese burgers kan deelnemen aan verschillende toeristische activiteiten, is het wenselijk om het geharmoniseerde meetsysteem geleidelijk uit te breiden, bijvoorbeeld met betrekking tot de vraag naar cultureel, sociaal en jeugdtoerisme en naar plattelandstoerisme, zoals zowel door het Comité zelf als door het Comité van de Regio's reeds is voorgesteld (zie het initiatiefadvies CDR 19/95 van 2 februari 1995).

4.4. Het Comité benadrukt nogmaals dat een uitvoerige discussie inzake het Groenboek over toerisme dient plaats te vinden. Hiermee moet met name de bedrijven in deze sector en meer in het bijzonder het MKB, een gestructureerd communautair referentiekader worden gegeven, zodat zij hun strategieën beter kunnen afstemmen op de voortdurende veranderingen in de toeristische sector. Het debat over het Groenboek vormt de onmisbare grondslag voor de volwaardige erkenning van het toerismebeleid tijdens de Verdragsherziening.

Brussel, 31 mei 1995.

De voorzitter

van het Economisch en Sociaal Comité

Carlos FERRER